

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 2318
FAX : 210-344 3245
RENA

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός προτεραιότητας:

Μαρούσι, 15.10.2014
Αριθμ.Πρωτ. 166741 / ΙΗ ΕΞ.
148627 εισ.

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
✓ Τμήμα Αναφορών

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε Αναφορά
Έγγραφό σας: ΠΑΒ 1497/18.9.2014

ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ.
- Σπύρο Ταλιαδούρο
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

Απαντώντας στο ανωτέρω σχετικό έγγραφό σας και σε επιστολή μοναχού του Αγίου Όρους, την οποία κατέθεσε ως Αναφορά ο Βουλευτής κ. Σπύρος Ταλιαδούρος σχετικά με την ίδρυση Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Ισλαμικών Σπουδών στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. και κατόπιν ενημέρωσης από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος και το νομικό πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση, τα Πανεπιστήμια είναι πλήρως αυτοδιοικούμενα, απολαμβάνουν δε ακαδημαϊκή ελευθερία και ελευθερία διδασκαλίας. Ακριβώς αυτή η ελευθερία σκέψης, λόγου και έρευνας, αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την πρόοδο της επιστήμης η οποία είναι συνυφασμένη με την πρόοδο και την ευημερία του Έθνους. Ως εκ τούτου, τα Πανεπιστήμια έχουν την αρμοδιότητα αλλά και το δικαίωμα, εκ του Συντάγματος και εκ του νόμου, να αποφασίζουν τα ίδια, τα αντικείμενα διδασκαλίας και τα προγράμματα σπουδών.

Η αμφισβήτηση του δικαιώματος του Τμήματος Θεολογίας και της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης να αποφασίζουν, σύμφωνα με το νόμο, για το πρόγραμμα σπουδών και τα γνωστικά αντικείμενα που θα προσφερθούν, σημαίνει την αμφισβήτηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας τους. Η επιστημονική και ακαδημαϊκή αυτοτέλεια του Τμήματος Θεολογίας, όπως και κάθε άλλου Τμήματος, είναι αδιαπραγμάτευτη.

Επισημαίνεται ότι δεν κατετέθη νόμος που συστήνει Κατεύθυνση Ισλαμικών Σπουδών στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Το Τμήμα Θεολογίας σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει ο νόμος έλαβε απόφαση στη συνέλευση 416 της 7/3/2014 (με 23 ψήφους υπέρ και 6 ψήφους κατά) για την ίδρυση «Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών» η οποία εντάσσεται στη γενικότερη επιστημολογική ενασχόληση του Τμήματος Θεολογίας με τον τομέα της Θρησκευσιολογίας ο οποίος υφίσταται επί δεκαετίες και προάγει επιστημονικά και ιστορικο-κριτικά τη μελέτη των θρησκειών, και ειδικώς του Ισλάμ.

Συνεπώς, αφενός μεν δεν δημιουργείται κάποιο νέο τμήμα, αφετέρου δε ο χαρακτήρας και η ταυτότητα του υφιστάμενου Τμήματος ούτε αλλοιώνονται, ούτε αμφισβητούνται καθώς, όπως εξελίσσεται και ενισχύεται η Ορθόδοξη Θεολογία, αντιστοίχως εξελίσσεται και προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες και η Θρησκευολογία με τον τρόπο που το αντιλαμβάνεται επιστημονικά το ίδιο το Τμήμα Θεολογίας.

Το αν η συγκεκριμένη απόφαση του Τμήματος Θεολογίας για την θεραπεία του γνωστικού αντικείμενου της μουσουλμανικής Θεολογίας είναι «επιστημολογικά» και «δεοντολογικά» ορθή, κρίνεται από την ακαδημαϊκή κοινότητα με τις διαδικασίες που προβλέπει ο νόμος.

Το Τμήμα Θεολογίας προφανώς έκρινε ότι οι Θεολόγοι –οποιασδήποτε θρησκείας- πρέπει να αποφοιτούν από τις Θεολογικές Σχολές και όχι από Σχολές που υπηρετούν άλλες επιστήμες, όπως η Φιλοσοφική ή η Σχολή Επιστημών της Αγωγής.

Η ύπαρξη διαφορετικών γνώμων, αντιλήψεων και αντιδράσεων για την απόφαση του Τμήματος Θεολογίας είναι φυσιολογική, αναμενόμενη και χρήσιμη διότι έτσι τροφοδοτείται ο διάλογος τόσο για το συγκεκριμένο όσο και για άλλα θέματα ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν τις θέσεις και τις αντιλήψεις όλων πριν τους κρίνουν. Οι αποφάσεις, όμως, λαμβάνονται σύμφωνα με το Σύνταγμα και το νόμο ο οποίος, εν προκειμένω, ορίζει ότι το Τμήμα Θεολογίας έχει την σχετική ευθύνη.

Η συνύπαρξη χριστιανικής θεολογίας και μουσουλμανικής θεολογίας αποτελεί μια συνηθισμένη πρακτική στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης και των ΗΠΑ καθώς οι θεολογικές μουσουλμανικές σπουδές υπηρετούνται κυρίως εντός του πλαισίου των θρησκευολογικών σπουδών. Ακόμα και όταν υπηρετούνται από Τμήματα Ισλαμικών Σπουδών, αυτά εντάσσονται στις Θεολογικές σχολές (πχ πανεπιστήμια του Tuebingen, του Erlangen-Nürnberg, του Münster και του Osnabrück στη Γερμανία, πανεπιστήμια του Manchester, του Aberdeen, του Birmingham, του Nottingham και του Cambrigde στη Μεγάλη Βρετανία, πανεπιστήμιο VU University of Amsterdam στην Ολλανδία, πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης στη Δανία, πανεπιστήμια του Barkley και του Yale στις Η.Π.Α. ενώ εντός του Βατικανού λειτουργεί το Ποντιφικό Ινστιτούτο Αραβοϊσλαμικών Σπουδών-PISAI).

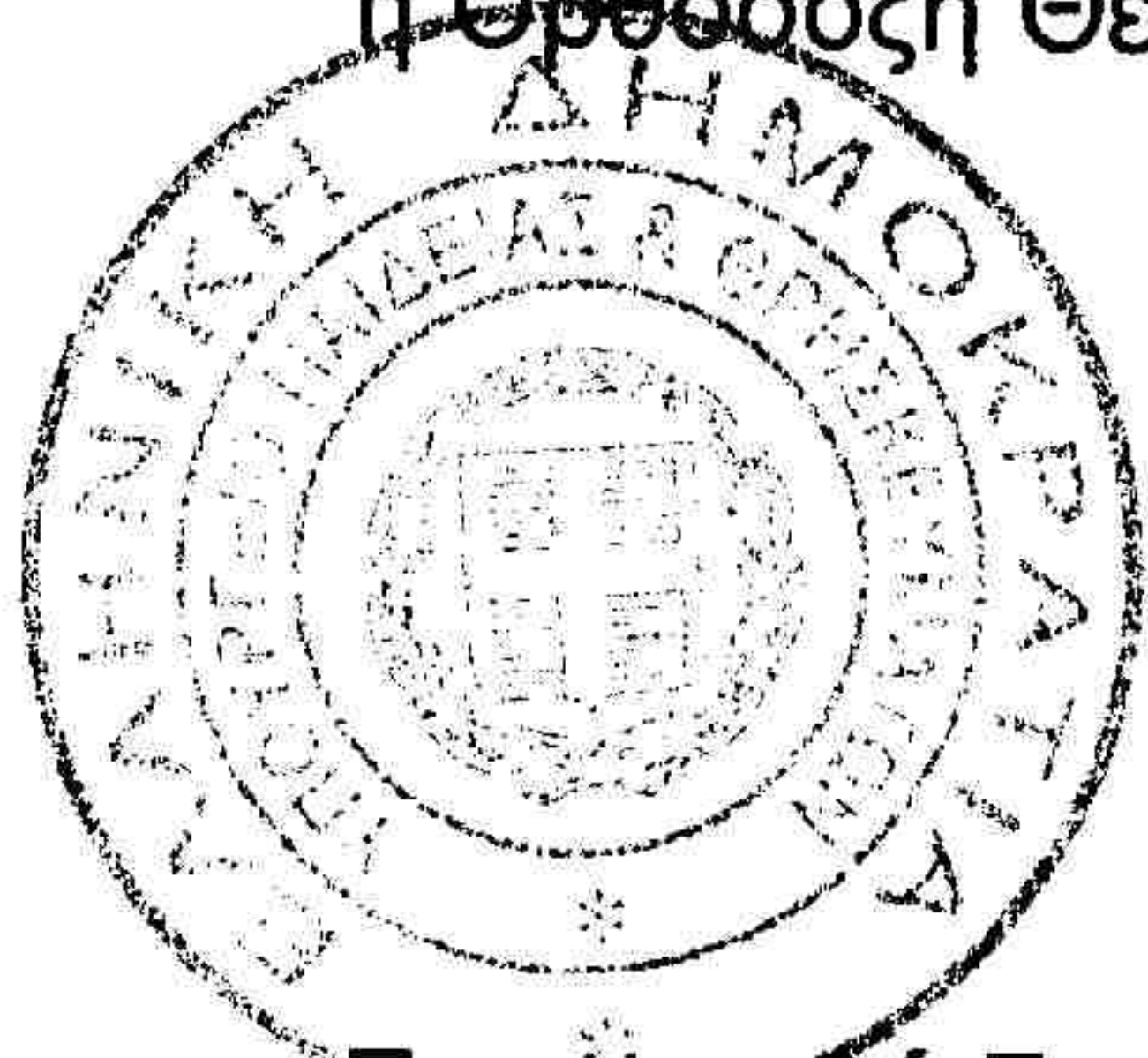
Επιχειρήματα όπως ότι «η Ορθοδοξία και το Ισλάμ δεν μπορούν να συνυπάρχουν» αντιστρατεύονται τόσο την πραγματικότητα όπως αυτήν μπορεί να την αντιληφθεί οποιοσδήποτε επισκέπτεται τη Θράκη, όσο και ύψιστα εθνικά συμφέροντα δεδομένου ότι η Ελληνική Πολιτεία έχει το ιστορικό προνόμιο να διατηρεί ειδικούς και ακατάλυτους δεσμούς με την Ορθοδοξία (άρθρο 3 του Συντάγματος) και, συνεπώς, με τα τέσσερα Πρεσβυγενή Ελληνορθόδοξα Πατριαρχεία που βρίσκονται όλα σε μουσουλμανικές χώρες. Πρέπει να σημειωθεί ότι υπό την ευθύνη του Οικουμενικού Πατριαρχείου διεξάγεται θεολογικός διάλογος μεταξύ Ορθοδοξίας και Ισλάμ. Η απόφαση του Τμήματος Θεολογίας να θέσει ως έναν από τους στόχους της ίδρυσης της «Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών» την επιστημονική υποστήριξη και εποικοδομητική διεύρυνση του εν λόγω διαλόγου με όρους καταλλαγής και πρόταξης της μακράιωνης εμπειρίας συμβίωσης, ασφαλώς αξιολογείται θετικά.

Η «Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών», σύμφωνα με την απόφαση του Τμήματος Θεολογίας, δεν έχει κατηχητικό χαρακτήρα ούτε στοχεύει αποκλειστικά στη μόρφωση μουσουλμάνων θρησκευτικών λειτουργών. Η «Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών» θα

υπηρετεί το γνωστικό αντικείμενο της μουσουλμανικής θεολογίας με ακαδημαϊκούς όρους και προϋποθέσεις. Γι' αυτό το λόγο θα λειτουργήσει κανονικά και θα είναι προσβάσιμη σε όλους τους ενδιαφερόμενους/ενδιαφερόμενες ανεξαρτήτως θρησκειύματος, καταγωγής, φύλου κλπ. Θα αναγράφεται στο μηχανογραφικό δελτίο των Πανελληνίων Εξετάσεων, θα επιλέγεται από τους διαγωνιζομένους/διαγωνιζόμενες, η εισαγωγή θα γίνεται μέσω Πανελληνίων Εξετάσεων κλπ. Οι απόφοιτοι θα είναι ειδικευμένοι στη Μουσουλμανική Θεολογία και, φυσικά, όσοι εξ αυτών είναι μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης θα μπορούν να εργαστούν ως Ιεροδιδάσκαλοι Ισλαμικής Θρησκείας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου. Άλλωστε, σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 194/1987 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας «...τα όσα διδάσκονται στο θεολογικό τμήμα αποτελούν μεν κυρίως δόγματα της ορθόδοξης εκκλησίας, δεν αποκλείεται όμως να αποτελέσουν αντικείμενο σπουδής και έρευνας και από μη μέλη της εκκλησίας αυτής». Με το συγκεκριμένο σκεπτικό και κατ' επίκληση των αρχών της θρησκευτικής ελευθερίας, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 13 του Συντάγματος, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο έκρινε ότι κακώς διεγράφη από τη Θεολογική Σχολή Αθηνών φοιτητής επειδή δήλωσε ότι είναι άθρησκος.

Δεν δέχθηκε, δηλαδή, το Δικαστήριο ότι η ιδιότητα του ορθοδόξου χριστιανού αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή κάποιου στη Θεολογική Σχολή. Το ΣτΕ με την υπ. αριθμ. 1798/1989 απόφασή του αποφάνθηκε, επίσης, ότι δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση η κατοχή διδακτορικού διπλώματος ορθοδόξου θεολογίας για την εκλογή κάποιου ως καθηγητή στην Θεολογική Σχολή. Καθίσταται, επομένως, προφανές ότι ήδη από το 1987 με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας οι Θεολογικές Σχολές δεν έχουν -και ως πανεπιστημιακά ιδρύματα δεν θα μπορούσαν να έχουν- ομολογιακό/κατηχητικό χαρακτήρα. Γι' αυτό και διατηρούν τη δυνατότητα να έχουν τομείς Θρησκευιολογίας. Αντίθετα, ομολογιακό χαρακτήρα και, μάλιστα, αποκλειστικά προσανατολισμένο στην μόρφωση Ιερέων για την Ορθόδοξη Εκκλησία έχουν οι Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες οι οποίες είναι αναγνωρισμένες εκ του νόμου ως «παραγωγικές σχολές» της Εκκλησίας (ν.3432/2006). Για το λόγο αυτό δικαίωμα φοίτησης σε αυτές έχουν μόνο οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί και ειδικά στα Ιερατικά Τμήματα μόνο οι άρρενες (άρθρο 4 του ν.3432/2006).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. στεγάζεται και λειτουργεί χώρος προσευχής για τους μουσουλμάνους φοιτητές από το 1983. Η συγκεκριμένη πράξη της Θεολογικής Σχολής αποδεικνύει με τον πιο σαφή τρόπο ότι η Θεολογική Σχολή σέβεται στην πράξη την ελευθερία του ανθρώπου -δηλαδή την ελευθερία αλλά και την ευθύνη των επιλογών του- και την αντιμετωπίζει ως δώρο θεόσδοτο όπως ακριβώς την προσεγγίζει η Ορθόδοξη Θεολογία.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. ΤΚΕ

